

TORNAI JÓZSEF

1944, a háború csámcsogva ette a lövészárkokat

*Tizenhét éves voltam
a háború csámcsogva ette a lövészárkokat
bomba a konyhaasztalon
házunk tótágast állt éjfél óta*

*idegen katonacsizmák az ágyban
a sarkon kenyeresszák ugatott
anyám zsomporokat szült karácsonyra
megindultak a szántóföldek
hogyan cicegét süssenek*

*nem volt levegő a vödörben
mikor fölhúztuk a kútból*

*ó a háború csámcsogva ette a kalapácsot
és úgy mosolygott mint
szeretkező nő a combjai közt
írógépét bútorozó költővel*

*háromszor üvöltött a baromfiudvar
de egyszer se kapott írásbeli választ
két szomszéd agyonverte egymást
nem tudtak megosztani a kert végében
rothadó Nap-dögön*

*ó az éhség sokismeretlenű ablaktáblái
templomokkal etették fiókaikat
a verebek a sajtárok messze
trombitáltak a csitári hegyek felé*

*ó nem volt kit keresztrefeszíteni
a lányok a cséplőgépben keresték
pirosra énekelt keblüket*

*hidakat szopogattunk alkonyatkor
az volt a babona
hogyan megvéd a húgycsőgyulladásról
egy ágyú azt sikoltotta segítség
segítség mikor a pók
szívni kezdte belőle a vért*

*vér vér vér az bőven volt
a tolltartóban az utcablák
elfelejtették a nevüket*

*végre pontosan tudtuk hány
óra van és mikor nyitnak a harangkötelek
és közben mentünk tovább a bélsavarodáson
át egyszercsak begurult a sütőbe a Göncölszékér*

*mindenki beszélt minden nyelveken
de seholse láttunk embereket*

*tizenkét lángszóró között se
találtunk egyetlen apostolt sem
tizenhét éves voltam
a háború csámcsogva ette a betűvetéseket*

*beszorult egy repülőgép a leheletembe
kis játékokrókké nyomkodtam
a mocsarabból kifőzött tankot
aknavetőkkal fényesítettem rozsdás tükröket*

*mert nem hittem el semmit
ami emberi agyamból
elzöldesedett elkarikázott elférgesedett*

Harnos Károly: Jaj nekünk, 1920–1930

Ugyanaz a tenger

*Kilencszázan énekeltük:
„Szár az a bokor a tetőn”,
kilencszázan a tűz mellett:
„elhagyott az én szeretőm.”
Kilencszáz fiú az esti
bükkfák kék homloka alatt,
égve, szíven-verve zengtük:
„folyik a szerelem-patak.”*

*És még tíz és tíz, az ősi
Ázsiából szállt éneket.
Lángoló mámor-nyelvünket
hallgatták csillag-istenek.
Jaj, a „Béres vagyok, béres,
jaj, a „Röpülj, madár, röpj!”
A sűrvedő éjszakában
már bújt a hold a hegy mögül.*

*Háborúk dúltak azóta,
szemem öregség-könnyei
borzongatják a lét-sátrat:
nem tudok népdalt nemzeni,
virágokkal, varázslattal
borítani a rettegett
homályt, amely állkapcsába
szorít és rákkal fenyeget.*

*De néha szikla-karéjban
kilencszáz fej megjelenik,
s az édes, örök hang küldi
tavaszi üzeneteit:
nem kell élned se, hogy zúgjon
a kamasz ének-zivatar,
ugyanaz a tenger csapkod
égig a tajtékaival.*

Kinek álmában...

*Kinek álmában a tört,
fehér hajú Veres Péter megjelenik,
az nem boldog itt.*

*Kinek álmában Veres Péter az ágya előtt
áll s Dózsáról, Rákócziáról beszél,
az mit remél?*

*Fiatalkorának dühös-éhes
szegénységéről panaszkodott. Akkor még
nem volt kommunizmus, mondtam én.*

*És rámlövellt a véres,
földalatti szemekből a fény.*